

20. prosinca 2019.

broj 146

**KU
ZI
S?!
!!**

LIST ZA MLADJEŽ

4

TEMA
OPENS 2019.

6

REPORTAŽA
RUKSAC PUN KULTURE

18

GLAZBA
NAJBOLJI ALBUMI DESETLJEĆA

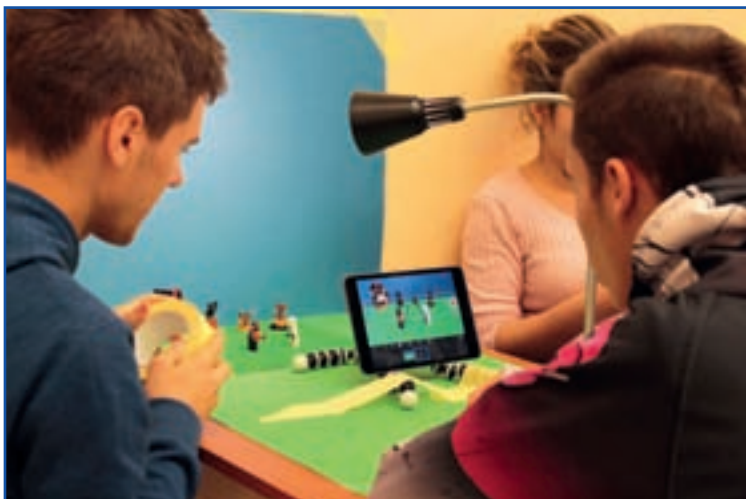
2

20

TV SERIJA
GRUPA

FOTO MJESECA

Ruksak pun kulture

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika: Ivan Ušumović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Suradnici: Klara Dulić, Andrea I. Darabašić,

Ivan Benčik, Kristina Ivković Ivandekić,

Vedran Horvacki

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišković, Pixabay

E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Doo Magyar Szó Kft, Novi Sad

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama

FREELANCING PRILIKA ZA MLADE

Pостоji jedna istina, a to je da nemamo svi jednake mogućnosti u životu. Međutim, tu na scenu stupa naša snalažljivost. Mogućnost prilagođavanja danim situacijama je naša najveća snaga. Internet nudi zabavu, ali zato može biti i izvor nečeg konkretnijeg. Recimo, novca.

Jednu takvu opciju sam našao u prethodnoj godini i pružila mi je dosta pozitivnih ishoda. Ta prilika koja se ukazala jest *freelancing*. Već nekoliko godina mi je u svijesti postojala ta riječ, ali sam se nekako držao podalje pokušavajući standardnije i tradicionalnije forme rada kako bih sebe izdržavao.

Sve dok nisam okusio slobodu koju freelance, u mojem slučaju freelance pisanje može ponuditi. Ali ima tu još puno opcija...

Jedno od prvih stvari koje su mi zapale za oko kada sam se počeo upoznavati s ovim online svijetom jest bilo prevođenje. Mogao sam se pohvaliti dobrim znanjem engleskog jezika i zaronio sam u vode prevoditeljstva. Kao i u većini slučajeva kada se govori o freelancingu radno vrijeme jest nepostojano, osim ukoliko je dogovoreno. Dobivate zadatke za taj tjedan i sami sebi planirate dane. Svakako dobra prilika koju mnogi mogu iskoristiti kako bi zaradili koji dinar. Novac je u početku manje nego zadovoljavajući, ali svakim dobrim poslom raste vaš ugled. A onda je već na vama da dogovorite cijene po kojima ćete raditi!

Nedugo nakon toga sam naišao na priliku i u *copywritingu*. Kao što i naziv govori, ovdje se radi o pisanju kratkih postova na društvenim mrežama i na nekim blogovima. U svakom slučaju je ovo posao koji uz dobro poznavanje jezika ne predstavlja veliki problem. A nagrade, vremenom, mogu biti velike!

Tu je i *content writing*, pisanje sadržaja. Ova opcija mi je najviše prišla srcu pa sam je ostavio za kraj. Content writing vam daje priliku da istražujete zanimljive teme. Bilo o marketingu, biznisu ili o video igricama. Sve zavisi od toga što traži poslodavac i na kakav posao ćete se prijaviti. Na vama je da znate jezik i da vješto sklapate rečenice koje mogu privući publiku.

Za sada toliko o prilikama koje nam nude online poslovi, ima ih još, a o tome ću pisati u nekom od idućih brojeva. Do tada sretno s *freelancingom*...

Kako je Novi Sad realizirao projekt Omladinske prijestolnice Europe?

Titula uz 1.500 aktivnosti

Procjenjuje se da je u proteklih godinu dana programe OPENS-a posjetilo oko 1,2 milijuna mladih iz cijelog svijeta

Ovogodišnja novosadska titula Omladinske prijestolnice Europe u proteklih godinu dana donijela je 1.440 aktivnosti u koje je bilo uključeno više od 290 tisuća mladih iz cijele Srbije, a posjetilo čak oko 1,2 milijuna mladih ljudi iz cijelog svijeta, naglašeno je u OPENS-ovom promotivnom videu za zahvalnost na kraju godine. Titula, koja je ukasila Novi Sad, pripada svim mladim ljudima koji žive u njemu, a savez udruženja – OPENS, zajedno sa svojim partnerima, od početka provodi program s jasno naznačenim ciljevima poput posvećenosti europskim vrijednostima i projektima, kreiranju inovativne politike i poticanju sudjelovanja mladih. Jedan od prvih navedenih ciljeva jest i slavljenje raznolikosti.

»Kao interkulturalan i otvoren grad bez predrasuda, Novi Sad i #OPENS2019 promoviraju duh zajedništva i razumijevanja kao jedan od glavnih prioriteta. Želimo biti pozitivan primjer suživota na europskom nivou – primjer međuregionalne, interkulturalne suradnje i koegzistencije čak 26 nacionalnosti«, naveli su iz OPENS-a na svom sajtu.

Sinonim za otvorena vrata

Kako organizatori navode, Novi Sad je u 2019. godinu ušao s 365 dana za nove prilike i mogućnosti za energiju mladih, kreativnost i inovacije koje se prije svega vide kroz kulturni, politički, ekonomski i društveni život Novog Sada i brojne omladinske programe.

»Tijekom 2019. godine OPENS je postao sinonim za otvorena vrata kroz koja su transfer energije, znanja, iskustva, informacija, ojačali kapacitete mladih ljudi. Zahvaljujući tituli koja nam je otvorila vrata, veliki broj omladinskih organizacija je realizirao značajan broj projekata, uz podršku volontera i na prvom mjestu Novosađana svih godina, bez čije dobre energije ni jedan događaj ne bi imao smisla«, priopćeno je povodom kraja godine.

Ceremonijom otvaranja započeli svoju misiju

Projekt omladinske prijestolnice »staroga kontinenta« započet je ceremonijom otvorenja u Sinagogi, kao i besplatnim koncertom za šest tisuća mladih na kojem su nastupili popularni francuski DJ dvojac Offenbach, britanska zvijezda **Jax Jones**, turski DJ **Mahmut Orhan**, ali i sarajevski sastav Helem Nejsse, **Marko Louis** i rock grupa Van Gogh. Od važnijih i najposjećenijih OPENS-ovih aktivnosti tijekom ove godine istaknuta su i 3x3 Challenge u centru grada sa 16 ekipa iz deset zemalja svijeta. Multimedijalni kviz *Mladi ljudi, velika djela* privukao je blizu šest tisuća sudionika, a on je realiziran tako što su dijelovi biografija značajnih Novosađana iz povijesti prevedeni u dramske scene i kroz audio-vizualni performans koji se uz pomoć 3d mappinga i animacija u interakciji s glumcima, projektirao na zidu *Vojvođanske banke* u centru Novog Sada.

Brojni festivali

Kada su u pitanju festivali, mladež iz Srbije, ali i iz regije, u srpnju je uživala u *OPENS youth fairu*, manifestaciji koja je tijekom dvije večeri na Trgu slobode pomoću sajamske ponude, nastupa plesnih grupa i

muzičkih zvijezda okupila deset tisuća ljudi. Na nezostavnom i najpopularnijem *OPENS day@EXIT*-u i *OPENS play@EXIT*-u sudjelovalo je više od 40 bendova iz tri države, a posebna zanimljivost zasigurno jest bio i *Festival boja* povodom Međunarodnog dana mladih. Tada je više stotina nasmijanih i energičnih mladih ljudi sudjelovalo u gađanju bojama, obojivši i sebe i plažu na Dunavu u čudesni kolorit.

200 volontera

Ekipa OPENS-a kao bitne događaje koji su obilježili ovu godinu navodi i *OPENS Social lab* koji je okupio preko 200 sudionika iz cijelog sveta, dok je prvi *OPENS Distrikt* za dva dana uključio preko 16 tisuća mladih i doveo svjetske zvijezde akcijskih sportova

u ovaj grad. Osim spomenutih aktivnosti, brojne su radionice, edukativni, ali i zabavni programi, konferencije koje je organizirao OPENS. Među najnovijim dešavanjima koje je on, zajedno s Novosadskim volonterskim servisom, organizirao jest obilježavanje Međunarodnog dana volontera konferencijom *Formula za održivost*. Na tom događaju koordinator

OPENS-a **Vukašin Grozdanović** je za novosadske medije otkrio kako OPENS ima 200 volontera, s kojima rade tijekom cijele godine, a kojima je zbog sudjelovanja u svim aktivnostima osigurana nagrada u vidu raznih edukacija, obuka i zabavnog sadržaja. U Novi Sad je prije nekoliko dana stigla još jedna titula, kada su 23 đaka Muzičke škole *Isidor Bajić*, uz podršku OPENS-a, oborili Guinnessov rekord u broju ljudi koji istovremeno sviraju jedan klavir.

Poklon koncert za kraj

OPENS je tijekom 2019. godine poklonio gradu šest murala, obišao gradove u regiji i kamperom se predstavio pred oko tri tisuće mladih ljudi, a i ove zime, u želji da veliki broj pokrenutih projekata ostane novosadska tradicija, spremio veliki poklon koncert. Na koncertu su nastupili: bend Dubioza kolektiv, britanski producerski dvojac One Bit, pop pjevačica **Bojana Vunturišević**, Sara Jo, Divolly & Markward, kao i novosadski roots-reggae heroji Killo Killo banda.

Tekst: Kristina Ivković Ivandekić
Foto: Facebook OPENS 2019.

Poticaj za dalje

Studentica Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu **Antonija Sudarević** ove je godine posjetila nekoliko događaja koje je organizirao OPENS: »Mislim da su događaji koji su organizirani u sklopu projekta Europske prijestolnice mladih pridonijeli jačem aktiviranju mladih u Novom Sadu, te se nadam da će ovo biti poticaj da se ovakve manifestacije češće organiziraju, jer je očigledno da su ljudi zainteresirani za njih«.

Približavanje kulture djeci i mladima

Ruksak (pun) kulture je program u Hrvatskoj koji za cilj ima približavanje umjetnosti i kulture djeci i mladima koji žive u dislociranim i prometno slabije povezanim sredinama. Zajednički ga provode Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta kao dopunski program u vrtićima, osnovnim i srednjim školama. Program postoji šest godina, a prvi puta proveden je i izvan Hrvatske, i to u Srbiji, među djecom i mladima koja se obrazuju na hrvatskom jeziku. Bogat trodnevni program gostovao je nedavno na više lokacija u Subotici, a proveden je u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem.

Bogat program činile su zanimljive radionice. Tri su bile likovne radionice, posvećene hrvatskim slikarima, koje su koncipirali stručnjaci iz Muzeja suvremene umjetnosti i Tehničkog muzeja *Nikola Tesla* iz Zagreba te Umjetničke akademije iz Osijeka. *Ruksak* je ponudio i dvije predstave – *Tri skockana prašćića* i *Kazalište iz kofera ili kamišibaj*. Jedna radionica bila je naslovljena *Dizajnerska početnica*, veliku pozornost dobila je bubnjarska radionica dok je radionica *Sve(i)mir* imala i svoju znanstvenu komponentu.

U trodnevnim programima sudjelovalo je oko 450 djece i mladih (na fotografijama su radionice u kojima su sudjelovali srednjoškolci).

»Ovo je prvi puta da gostujemo negdje izvan Hrvatske. U Suboticu smo došli s osam programa, koji su imali šesnaest izvedbi. Bilo bi lijepo da se ova suradnja nastavi i da dolazimo i idućih godina«, kaže voditeljica programa *Ruksak (pun) kulture* **Maja Zrnčić**.

Margareta Uršal iz HNV-a istaknula je važnost ovoga programa za učenike koji se obrazuju na hrvatskom jeziku u Srbiji.

»Veoma smo sretni što kod nas gostuje program *Ruksak (pun) kulture*. Naši učenici nemaju priliku ovdje vidjeti programe koji su na hrvatskom jeziku, te je ovo veoma značajno za njih. Odlasci na kulturne programe u Hrvatsku, poput *Interlibera* ili nekih predstava, nas veoma koštaju, te sada imamo kod kuće na jednom mjestu bogat trodnevni program kulturnih sadržaja«, kazala je ona.

K. U.

Što vam je obilježilo prvo polugođe?

Kako se bliži kraj prvoga polugođa ove školske godine, učenici, kao i nastavnici, pomalo su se umorili od svakodnevnih školskih obveza. Uz umor, na kraju polugođa, učenici su obično pod stresom, u užurbanoj trci za što boljim rezultatima na provjerama, a maturantima se uz to približava i matura, prijemni ispiti... Što sve čini brzu svakodnevicu naših učenika, osobito maturanata, što im je obilježilo ovo polugodište, kako doživljavaju ovo malo poluvrijeme i kako se bore sa stresom upitali smo nekoliko srednjoškolaca u Subotici koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku.

Josipa Horvacki, 2. razred Srednje medicinske škole:

Ova školska godina je brzo protekla, za razliku od prethodne. Doživjeli smo neka nova iskustva i od profesora, prijatelja, a stjecali smo i nova znanja. Iskreno, jedva čekam kraj polugođa, jer dolazi zimski raspust te raznoliki praznici, ali svakako se na kraju treba maksimalno potruditi. Najzahtjevnije je što svi profesori odjednom krenu s provjerama i sve ide brzo, ali i to prođe i onda idemo na zasluženi odmor. Treba učiti, a svaki profesor želi istaknuti svoj predmet najviše, dok se mi najviše fokusiramo na stručne predmete, pa je teže sve uskladiti i to bude pomalo stresno. Uvijek se treba odmoriti i pronaći vrijeme za sebe. Najviše volim to vrijeme uložiti u sebe i kvalitetno ga provesti. Ponekad to bude odmaranje u krugu obitelji, prijatelja, folklor kao aktivan odmor i slično. No, najviše se veselim duhovnim događajima, kao što je duhovna obnova na koju rado idem, te smatram da bi svatko mogao barem jednom izdvojiti vrijeme za tako divnu stvar i malo uložiti u sebe. Na zornice sam prije išla svake godine, ali trenutno zbog škole ne mogu, mada voljela bih otići barem na nekoliko.

Luka Skenderović, 4. razred, Gimnazija Svetozar Marković:

Učenik sam 4. razreda i za nekoliko mjeseci ću postati maturant. Ovu školsku godinu obilježilo mi je to što je ovo posljednja godina koju ću provesti u Gimnaziji. Jedan od važnijih događaja koji se dogodio tijekom prvog polugodišta je proslava mog 18. rođendana. Bliži se kraj polugodišta, a nama maturantima je još veći problem, jer znamo da nije samo polugodište gotovo nego skoro već i cijela školska godina. Ima među nama i onih koji nisu sigurni koji

fakultet upisati, a vremena je sve manje pa se brenem hoću li uspjeti izabrati pravi fakultet. I pored obveza u školi, volim pomoći kod kuće, a u slobodno vrijeme pjevam u katedralnom zboru *Albe Vidaković* s kojim pripremamo božićni koncert. Vježbamo i za koncert u povodu 25 godina postojanja zbora *Collegium musicum catholicum*. Svi se pripremamo za Božić i vrijeme je došašća, te idem s obitelji na zornice.

Nataša Benčik, 4. razred, Gimnazija Svetozar Marković:

Kao maturantima, ovu školsku godinu obilježilo nam je, mogu reći i u ime svog razreda klasično pitanje »Što planirate nakon Gimnazije?«, zatim početak priprema za upis i neki osjećaj slobode koji do sada kao da nismo imali. Kraj polugođa svakako označava kraj ove godine, kao i kraj našeg srednjoškolskog školovanja, pa mi je malo čudna pomisao da sljedeću zimu neću dočekati u Gimnaziji, sa svojim prijateljima iz odjela. Gradivo i nije teže, ali aktivnosti izvan škole koje su sad aktualne mogu otežati i malo odvući od učenja, ali držimo sve pod kontrolom. Svatko od nas se sa stresom bori na svoj način. Volim razgovarati sa svojom sestrom koja je uvijek tu da mi pomogne, a muzika i druženje također pomažu u oslobađanju od stresa, kao i folklor.

Daniel Kujundžić, 4. razred, Gimnazija Svetozar Marković:

Ovu godinu mi je obilježila priprema za fakultet, priprema matorskih radova itd. Najzahtjevnije mi je što moramo nastaviti učiti u školi kako bismo imali dobar prosjek, a usput moramo i učiti za prijemne ispite na fakultetima. Veoma je stresno i mislim da svi čekamo da to napokon završi. Uglavnom se idem družiti s prijateljima i idem na oratorij da bih se bar malo odmorio od tih obveza.

Nikola Skenderović, 4. razred, Gimnazija Svetozar Marković:

Ovu školsku godinu obilježile su mi proslave 18. rođendana na kojima se družimo i upoznajemo bolje jedni druge. Pred kraj polugođa osjećam tjeskobu, jer polako shvaćam da se bliži rastanak s mojim prijateljima iz odjela, a najzahtjevnije mi je uskladiti učenje i pripreme za prijemni ispit, no ni to nije toliko stresno. Kažu da je fizička aktivnost najbolji odmor za psihički umor, stoga idem na folklor i u teretanu, i mogu reći da doista pomaže.

Klara Dulić

Ljepše uspomene, a ne skuplje stvari

Prosinac se opet prišunjaio nekako nečujno i veoma brzo; kraj godine je, a da to nisam primijetila, već tu. Mada, tu su ulični ukrasi, postavljeni u mnogim gradovima, šarene reklame i trgovine s blagdanskim/prazničnim popustima. Svijet se prirodno mijenja, pa tako i naš način života, što me je sad, krajem godine, navelo na razmišljanje o značenju blagdana u našim životima, konkretno Božića.

Vrijeme adventa je ono koje bi nas trebalo navesti da porazmislimo o vlastitim postupcima, da se pokajemo za ono loše što smo učinili, da se ispričamo ljudima koje smo povrijedili i da u ovih nekoliko neobično kratkih tjedana uradimo nešto lijepo za ljude oko sebe, za one koje znamo ili ne znamo. I tako razmišljajući o stvarima koje smo uradili u ovoj godini, možemo se pripremiti za sljedeću – donijeti velike i male odluke, i blagdane provesti s obitelji i prijateljima. Trebali bismo se posvetiti ljudima koje volimo. Svijet je postao mjesto koje se veoma brzo kreće. Najčešće zanemarujemo ono do čega nam je zaista stalo, a više vremena provodimo radeći stvari koje nas ne čine sretnima, zato što moramo ili zato što mislimo da moramo. Stavljamo svašta ispred realno važnih stvari. Udaljavamo se od ljudi koje volimo, pod izgovorom zauzetosti. Sam smisao mira i obitelji, koji je istinski smisao blagdana, čini mi se, izgubio se.

Hiperkonzumerizam

A što reći o sve većoj komercijalizaciji Božića u zapadnom svijetu? Koliko reklama, billboarda, šljaštećih popusta, rasprodaja, darova... Sve ovo za cilj ima jednostavan zadatak da nas natjera da kupimo stvari koje nam zapravo ne trebaju, a koje bi nam navodno trebale uljepšati blagdane. Život u svijetu hiperkonzumerizma dobio je značenje bezumnog trošenja novca, a da se ni ne zapitamo zašto kupujemo, gdje taj novac ide i je li on nekom daleko

potrebniji. Sve ovo se kosi s biti kršćanstva i Krista, čije skromno rođenje u štalici upravo krajem godine slavimo. Kršćanstvo nas uči skromnosti, a slika ovog velikog praznika izmijenjena je »viškom potreba« u materijalističkom društvu.

Proslava Božića, u određenom smislu, za neke se svela samo na darove. Postali smo opsjednuti pronalaženjem »pravih« darova za članove svoje obitelji. Tog jednog dana, dok kupujemo za njih, vjerojatno razmišljamo više o njima nego u proteklih godinu dana. Vrijeme je da stanemo. Da se osvrnemo i zapitamo što nam je zaista bitno. Stvar je u tome da ne želim nikakav dar, želim se često vidjeti s ljudima koje volim; roditelji ne žele da mi budemo sretni nekoliko sati nakon što dobijemo neki poklon već da budemo zadovoljni cijele godine; naše bake i djedovi ne žele neke »gadžete« koji će ih približiti unucima, već žele biti zaista bliski s unucima. Dosta mi je propuštenih poziva i otkazivanja susreta. Dosta mi je reklama koje mi govore da ću usrećiti nekog tim super, divnim, *limited edition*, božićnim predmetom.

Zastanimo i zapitajmo se...

Kada već podvlačimo crtu, preispitujući sebe, zapitajmo se kada smo posljednji put rekli dragim ljudima koliko nam znače, koliko ih volimo; kada smo uradili nešto lijepo za nekog. Kada smo posljednji put pomogli nekome kome ne znamo ime, ali znamo da mu je teško... Nije bit Božića ono što se nalazi ispod bora 25. prosinca već s kim ćemo ovaj blagdan provesti, i možda još bitnije: kako ćemo provesti čitavu godinu a ne samo ovih par tjedana. Vratimo mir u naše živote, iako živimo u svijetu kaosa. Zastanimo, zapitajmo se kuda idemo i donesimo odluke koje će nam donijeti ljepše uspomene, a ne skuplje stvari.

Andrea I. Darabašić

Pravi božićni darovi

Ovih je godina komercijalizacija Božića na samom vrhuncu: pitanje što darovati svojim bližnjima prestiže pitanje zbog čega darivamo svoje bližnje, na koje je odgovor jednostavan: pa Božić je! Da bismo na prvo pitanje mogli dobro odgovoriti, moramo znati odgovor na drugo pitanje – što je to Božić? Jedno je sigurno: kada bismo razmišljali o tome što je Božić, umjesto o njegovom popratnom sadržaju, pitanje dara činilo bi se potpuno isprazno.

Potpuni promašaj

Na površini duše znamo da je sve oko Božića usmjereno prema tom beskrajnom misteriju, rođenju Isusa Krista, koji se »utjelovio po Duhu Svetom, od Marije Djevice, i postao čovjekom«. To kršćani svake nedjelje ispovijedaju kao svoju vjeru. U dubini svoje duše, naša ljudska narav raduje se darovima i vremenu provedenom u obiteljskom domu. Današnji konzumerski duh nikako nam u tome ne pomaže: *Black Friday*, *Cyber Monday* i sva druga blagdanska sniženja vrebaju nas na svakom drugom oglasu; ovaj tržišni centar, onaj tržišni centar, ovaj grad onaj grad, sve je pitanje sniženja; *All I want for Christmas Is You*, *Happy X-mas (War is over)* i drugi domaći i strani hitovi, koji nemaju veze s Božićem, počeli su ploviti radio valovima; božićni ukrasi i Djed Mraz sa svojim irvasima u svakom tržišnom centru i većini dućana – neki će to nazvati advent. Potpuni promašaj.

»The very reason for the season« izjednačen je sa svim drugim »blagdanima« – Kwanzaa, Hanukkah, sekularni Božić, Djedmravstvo, sve zamršeno u jednu... jednu dobru reklamu.

Svatko od nas bi trebao znati da to ima malo veze s nama. Što god dao ili primio za Božić neće imati smisao ako nije usmjereno prema svojem pravom cilju, kao što nije bitno koliko ispališ streljiva ako ne ciljaš u metu.

Što nam je činiti?

Sveto pismo nam prenosi pravu povijest i prenosi nam u njoj sliku spasenja, prenosi nam Riječ Božju i Njegovu volju. Međutim, mi ponaosob nismo pozvani da je tumačimo, no oni koje nazivamo crkvenim ocima jesu. A dio koji nas interesira glasi: »I gle, zvijezda je, koju vidješe na istoku, išla pred njima, dok ne dođe i stade nad mjestom, gdje bijaše dijete. A kad vidješe zvijezdu, obradovaše se veoma. I ušavši u kuću, nađoše dijete s Marijom, materom njegovom, padoše ničice i pokloniše mu se. Pa otvoriše blago svoje i priniše mu darove: zlato i tamjan i smirnu« (Mt 2, 9-11). Prvo, zvijezda predstavlja vje-

ru – Bog je taj koji nam daje znakove ako vjerujemo. Ova zvijezda nije bila jedna od onih na nebu koje vidimo. To je bila posebna zvijezda, koju su vidjeli samo tri mudraca koji su povjerovali i koja ih je vodila do Krista.

Drugo, govori nam da je potrebna pobožnost prema Gospi, jer tu su mudri našli Krista – »s Marijom«. Treće, moramo iskazati Bogu čast – pasti ničice i pokloniti mu se. Kao što su Mudraci našli malo djeteta i znali su tko je, tako i mi danas nalazimo Krista u Crkvi. Padnemo li ničice i poklonimo mu se? Četvrto su konačno božićni darovi – zlato, tamjan i smirna.

Kao što su to stvarni darovi koji su mudraci donijeli novorođenom Kristu, i svaki je dao sva tri dara, crkveni oci dodaju im i duhovnu stranu: zlato – za Kralja svijeta, tamjan – kojim priznaju njegovo božanstvo, smirnu – jer postavši čovjekom imao je umrijeti, a time su mazali tijelo pri ukopu. No, ima još jedno značenje tih darova, ovog puta u odnosu na darivatelja: zlato – predstavlja milosrđe, mudrost i milostinju, tamjan – predstavlja molitvu i pobožnost, smirna – predstavlja mrtvljenje i pokoru.

Zaključak

Vidimo sada da darivanje nije isključeno iz Božića. Ono je bilo dio prvog i svakog Božića koji je bio i koji će doći. Ali darovi nisu u prvom redu za bližnje – oni su rezervirani za Boga. Kaže sv. Augustin: »Dajemo ti da bi nam bio dužnik, a tko ima išta što nije tvoje? Vraćaš dugove, a nikome nisi dužan; otpuštaš dugove, a ništa ne gubiš«. Boga častimo jer on to zaslužuje, dajemo mu slavu kroz odricanja i trud jer on vraća stotruko, a zbog Njega ljubimo svoje bližnje. Tako se ponašajmo i na Božić. Poklonimo svojim bližnjima ono što je na slavu Božju, a ne na gubljenje vremena; što je korisno za dušu, a ne što će joj štetiti. Tada će darovi namijenjeni našim bližnjima biti pravi – bit će površni, jer je onda u dubini našeg srca Božić.

Ivan Čavrgov

NOVAC I VEZA

Kažu da je jedna od glavnih pogreški s početka veze ta što postavljamo premalo pitanja (onih ključnih). Zaljubljeni smo, spremni na ustupke, nekako maglovito vjerujemo da će se sve riješiti jer, volimo se, zar ne? Nekih se tema možda i dotaknemo (na primjer religioznosti, političkih uvjerenja, gdje i kako želimo živjeti) no, o novcu rijetko pričamo. Možda bismo ipak trebali, jer novac je sveprisutan u našim životima i igra važnu ulogu. Osim toga, novac snažno utječe na bliske odnose.

Osnov za neslaganje

»Novac često košta previše«, tako glasi citat američkog filozofa **R. W. Emersona**. U jednom longitudinalnom američkom istraživanju u kojemu je sudjelovalo 4.500 bračnih partnera znanstvenici su utvrdili da je neslaganje bračnih partnera u vezi s financijama bolje predviđalo tko će se razvesti nego recimo neslaganje oko djece, kućanskih poslova ili seksualnih odnosa. Ono što je zanimljivo jest da su rezultati bili jednaki, bez obzira je li bila riječ o kućanstvu s visokim ili niskim primanjima. Stoga, možemo zaključiti da, ako u vezi postoji neslaganje oko novca, jednostavno povećanje količine novca neće dovesti do prestanka neslaganja.

Prtljaga koju nosimo

U društvu u kojemu živimo uglavnom se prvo zaljubimo pa tijekom toga završimo u vezi. A kad se zaljubimo, mi se tek malim dijelom zaljubimo u osobu a velikim dijelom u našu ideju o toj osobi. U tu ideju druge osobe mi projiciramo puno toga, od vlastitih želja, nesigurnosti, očekivanja da će se promijeniti itd. Osim toga, u vezu unosimo i cijeli jedan svjetonazor i očekivanja koje smo ponijeli iz svoje primarne obitelji, a kojih nismo svjesni.

Tako je, recimo, Mirna došla iz obitelji u kojoj se živjelo na dug, a kad se imalo trošilo se bez plana i prioriteta. Čim se osamostalila i počela zarađivati, prvo što je napravila bilo je da osigura si uštedevinu. Vjekoslav je došao iz obitelji u kojoj je novca bilo i novac nije bivao izvorom nesigurnosti niti straha. Na partnersko savjetovanje su se javili krajem prve godine braka. Prije vjenčanja i jedno i drugo su već više godina dobro zarađivali i bili bez dugova i kredita pa nisu niti slutili da će upravo novac postati glavnim izvorom nesuglasica. Ipak, svađe oko novca postale su dijelom njihove svakodnevice. Vjekoslav je to opisao ovako: »Imam osjećaj da se stalno moram opravdavati za sve što kupim! I imam dojam da me se stalno kritizira kao da sam malo dijete. Zaradim, a zaradi i ona, imamo budžet

i pridržavamo ga se i sad još od svojih novaca ne smijem sebi kupiti što želim!«.

Mirni, s druge strane, nije bilo jasno zašto ju Vjekoslav često smatra škrtom kad se ona samo brine za njih, da ne ostanu bez novca, i nije da mu brani da kupi bilo što, samo joj je teško razumjeti što će nekome svi ti gadžeti... »Grozno se osjećam! Nije da se želim tako osjećati... Svaki put kad vidim da je kupio nešto kao da me je netko lupio u trbuh, i pitam se treba li nam to baš... Naravno da nam ne treba. Da, sad imamo novaca ali što ako se nešto promijeni?«

Nakon prepirki ni jedno od njih se ne bi osjećalo dobro i počeli su se emotivno udaljavati.

Mirna je kroz savjetovanje osvijestila ideje o novcu koje nosi iz djetinjstva, na primjer to da novca nikada nema dovoljno što je bila realnost u vrijeme kad je bila mala ali to više nije u skladu s realnošću u kojoj živi. Također, shvatila je da nikada ne uživa kada si priušti nešto nego umjesto toga osjeća krivnju i strah da će novca ponestati. Postala je svjesna i načina na koji razgovara o novcu a koji je, nesvjesno, preuzela od svojih roditelja (prigovori, optuživanje). Polako je radila na promjeni uvjerenja što je rezultiralo smanjenjem neugodnih emocija koje su se javljale. Vjekoslav je, s druge strane, bolje razumio da njezini prigovori i kritike imaju malo veze s njim, a puno više s njezinim nesvjesnim strahovima.

Prepreke u nama

Prepreke često nisu pred nama, nego u nama. Na što da obratimo pozornost? Za kvalitetan odnos važno je prvo poznavati sebe. Riješiti vlastite strahove i nesigurnosti i biti svjestan svojih životnih vrijednosti. Kada jasno znamo što želimo, jasno ćemo to i komunicirati partneru. Također, ako obraćamo pozornost na detalje, primijetiti ćemo puno toga: na što troši, troši li impulzivno ili se drži budžeta, tješi li se možda kupnjom, troši li radije na sebe ili na druge, ima li dugovanja itd.

Dalje, u svakoj od tih situacija važno je slušati i sebe te vidjeti što nam poručuju vlastite emocije. Tako ćemo otkriti što je ono što je nama važno. Ako se u nama javi strah svaki put kada partner impulzivno troši, tada možemo procijeniti koliko je objektivno ugrožavajuće njegovo ponašanje ali i istražiti ima li taj strah dublje korijene. I, ako na početku veze mali glasić u nama pokaže da nam nešto smeta, možemo biti sigurni da će nam to smetati i dalje.

Marina Balažev, specijalizantica Transakcijske analize i praktičarka Terapije igrom

Ma daj ostani sa mnom

I zašto, pobogu
da sad
Suze koje sam skupljala i čuvala sva ova ljeta
Stanu u ovu jednu pjesmu
I izgube svoju antičku čar
Zbog tebe

Zašto, pobogu,
Da ti pišem pjesmu
Kad bih se mogla otrgnuti
Izgubiti
Pronaći
Zaljubiti
Ma bilo što
Ja odlazim do Vatikanske knjižnice
I tražim
Zašto mora da se pati
I da se duša crpi
Da poteče krvava rijeka izgubljene časti

Svijet je pun mamlaza
Koji ne znaju stati na put algoritmu izgubljene
ljubavi

Saznala sam što znači vječnost
I ona je đavolja tvorevina
Čekala sam dan kada ćeš doći i ostati
Da ne moram odbrojavati ponovo dane
Vođene cirkularnom agonijom
i čekivanja

Ma daj, ostani sa mnom

Ovaj svijet je gorak zalogaj
Crni veo nad nesavladivim bolom
Koji naslućuje kraj
Vječito gušenje i besmisleno udisanje
Opet
I opet
I opet

Ma daj, ostani sa mnom

Ne znam kako više da te ne poželim
a ne osjetim tešku riječ u grlu
Samo u ovom jedinom trenutku te mrzim
što uopće dopuštam
Da za tobom čeznem
Dočekuju me bezbrojne pogreške
prokletstvo kajanja
I ja se ipak
prepuštam u strahu

Ma daj, ostani sa mnom

Sva ljepota je s tobom iščezla odavde i otišla u
neke druge krajeve
Ostale su samo moje neupotrebljive oči
Dvije skamenjene užarene lopte
Koje, koliko god dugo gledala,
Nikada ne vide ono što želim

Ma daj, ostani sa mnom

Zbog tebe
mrzim pomisao
Da se nešto trebalo dogoditi
A ipak,
ožalošćeni prazan hod u kojem samoća poprima
tvoj oblik
Čini da uvijek poželim da ti se vratim

Ma daj, ostani sa mnom

Pod kapom nebeskom ostaju zapisani svi susreti
More puno konstantnih odlazanja i neželjenih do-
gađaja
Među kojima,
nijedno od njih nisi ti
u stvari...
Nestala je moja želja da se borim
I pobijedim
Samo daj...
Molim te,
ostani sa mnom

Maja Andrić, Subotica

Poziv za autore!

Ukoliko ste iz AP Vojvodine, niste stariji od 30 godina i pišete poeziju ili prozu na hrvatskom jeziku, pozivamo Vas da šaljete Vaše radove za našu rubriku *Litera!* U slučaju proznih uradaka, najbolje je da to budu kratke priče (do 5000 karaktera) ili pak dijelovi nekog većeg teksta. Više informacija možete dobiti na naš mail: kuzis07@gmail.com.

Siječanj

Nova godina

P	U	S	Č	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Veljača

P	U	S	Č	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Ožuj

P	U	S	Č
2	3	4	5
9	10	11	12
16	17	18	19
23	24	25	26
30	31		

Svibanj

P	U	S	Č	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Lipanj

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	Kraj škole				

Ljeto

Srpanj

P	U	S	Č
		1	2
6	7	8	9
13	14	15	16
20	21	22	23
27	28	29	30

Rujan

škola

P	U	S	Č	P	S	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	Jesen			

Listop

P	U	S	Č
			1
5	6	7	8
12	13	14	15
19	20	21	22
26	27	28	29

2020.

HRVATSKA

RIJEČ

ujak

Č	P	S	N
			1
5	6	7	8
12	13	14	15
19	20	21	22
26	27	28	29

Proljeće

Travanj

P	U	S	Č	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Uskrs

panj

Č	P	S	N
2	3	4	5
9	10	11	12
16	17	18	19
23	24	25	26
30	31		

Kolovoz

P	U	S	Č	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

opad

Č	P	S	N
1	2	3	4
8	9	10	11
15	16	17	18
22	23	24	25
29	30	31	

Studenj

P	U	S	Č	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Zima

Prosinac

P	U	S	Č	P	S	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Božić

Nova 2021. godina

Solidarnost mladih iz regije

Posljednjeg tjedna studenoga Albaniju je zadesio najjači zemljotres u posljednjih 40 godina. S epicentrom u blizini grada Drača, zemljotres je odnio 51 život i oštetiio oko 9 tisuća kuća i stanova na području Drača, Tirane i okruga Kurbin. Istoga trenutka digle su se okolne zemlje i pritekale u pomoć. U traganju i spašavanju osoba zatrpanih pod ruševinama sudjelovali su spasilački

ponudili su smještaj svojim kolegama čiji stanova su pretrpjeli štetu. Čak i oni bez ikakve prouzrokovane štete nisu smjeli više spavati u svojim stanovima. Iako bi pod normalnim okolnostima učenici i studenti uživali u danima kada nema nastave, tih dana je svatko od njih dijelio istu brigu. Tijekom dana su se studenti nalazili na kavi samo kako ne bi provodili vrijeme u svojim domovima.

Također su davali iznimnu moralnu podršku jedni drugima.

Nakon prvog žestokog udara, koji je trajao 30 sekundi, svakodnevno ljuljanje od po sekundu-dvije nije ublažilo strah građana. Najveću solidarnost iskazali su Kosovari, koji su također osjetili valove potresa, ali su poruke zabrinutosti i pozivi podrške pristizali i iz Srbije. Prirodna katastrofa postala je veća prijetnja od samoga čovjeka, a međusobne razlike i nesuglasice više nisu značile ništa.

Ljudskost prije svega

Usprkos sumnjama da sâm zemljotres nije bio smrtonosan već da su za smrt građana krive loše konstrukcije stambenih zgrada, u njemu je poginula 51 osoba od kojih je najmlađa imala godinu dana, a najstarija 85, dok je više od 650 ozlijeđeno. Na stotine je sklonište potražilo u gradovima na jugu Albanije i na Kosovu. U Prizrenu je u njemačkom kampu KFOR-a smještaj pronašlo 420 osoba.

Neke obitelji su utočište pronašle po privatnim domovima. Mnogi hoteli u Albaniji otvorili su svoja vrata unesrećenima. Ljudskost je ipak prevladala i dokazala da se jedna ovakva tragedija može prebroditi samo u slozi.

Tomislav Perušić

timovi iz Grčke, s Kosova, iz Crne Gore, Srbije, Makedonije i Turske. Bilo je to prvi put prilika nakon dužeg vremena vidjeti cijelu regiju ujedinjenu, bez obzira na nacionalne i političke razlike.

Za one koji su se u tom momentu nalazili u Draču i Tirani, zemljotres je ostavio duboke traume. Potresi su se u valovima nastavili još tjednima nakon toga, te su mnogi utočište našli u drugim gradovima, a neki čak i u susjednim zemljama. U Albaniji je bilo proglašeno izvanredno stanje, te su mnoge državne institucije, uključujući škole i fakultete, prestali s radom do daljnjeg. Došlo je do opće panike, jer se nije znalo čeka li nas još jedan snažni zemljotres i koliku štetu bi mogao prouzrokovati.

Podrška studenata

Mladi Albanije uložili su veliku energiju kako bi pomogli svojim prijateljima. Studenti u Albaniji

Bunjevačka (anti)rodoljupka

Mara Malagurski je bila bunjevačka književnica, koja se proslavila svojim pripovijetkama iz narodnog života Bunjevaca. Potekla je iz bunjevačke obitelji **Malagurski – Čurčić**. Njezin djed je bio **Ico Malagurski**, predsjednik prve bunjevačke kulturne udruge – *Pučke kasine*, osnovane daleke 1878. godine. Otac joj je bio **Josip**, a majka **Kristina** (rođena **Stantić**). Obrazovala se u Strossmayerovom zavodu u Đakovu, a nakon toga je prešla na Višu žensku školu u Suboticu.

Još prije Prvog svjetskog rata istaknula se kao rodoljupka. Poslije prevrata u Subotici početkom studenog 1918. izabrana je za zastupnicu na Velikoj narodnoj skupštini, koja je održana u Novom Sadu 25. studenog 1918. Udala se za šefa vojne cenzure u Subotici **Dragoslava Đorđevića** 1919., koji je pred vjenčanje kao časnik u srpskoj vojsci dao riječ da će njegova djeca iz tog braka biti krštena u katoličkoj crkvi. Međutim, kada je dijete rođeno, Đorđević to nije učinio. Dijete je kršteno tek dva tjedna kasnije, kada se smrtno razboljelo. Krstila ga je Marina sestra da ne umrije nekršteno (*Neven*, 23. rujna 1926.).

Brak s karijeristom Đorđevićem donio je Mari lagodan život, uspjeh i slavu. Bunjevcima pak brak između predratne bunjevačke rodoljupke i utjecajnog srpskog političara nije nimalo olakšao položaj u Subotici. Naprotiv, kao profesor subotičke gimnazije Đorđević je otvoreno vrijeđao bunjevačke učenike, nazivajući ih pogrdnim nazivom *Bundevci* (*Subotičke novine*, 3. veljače 1923.). A kada je došao na mjesto gradonačelnika progonio je bunjevačke prvake.

Prilikom muževljevog službovanja u Velikoj Britaniji Mara je učila engleski jezik. Kao supruga radikalskog gradonačelnika, Mara se potpuno stavila u službu Narodne radikalne stranke. Sudjelovala je u osnivanju i radu Bunjevačke prosvjetne matice (1927.), koja je zapravo osnovana s ciljem dekroatizacije Bunjevaca. Kao predsjednica ove političke ustanove priređivala je izložbe narodnih rukotvorina, kazališne predstave i sl.

Vodila je Subotičanke u Beograd da nastupaju u narodnim nošnjama pred kraljevskom obitelji i na Radio Beogradu.

Godine 1929. preselila se sa suprugom u Beograd. Kao suprugu istaknutog režimlje, režim ju je koristio kao politički instrument za širenje utjecaja među Bunjevcima. Kada je Jugoslovenska radikalna zajednica tijekom 1940.-41. pokrenula kroz *Bunjevačke novine* oštru kampanju protiv bunjevačkih elemenata okupljenih oko Hrvatske seljačke stranke (**Blaško Rajić**, **Josip Đido Vuković** itd.), Mara Malagurski ne samo što je postala dopisnica ovog antibunjevačkog lista, nego mu je čak davala ton svojim napadima na bunjevačke vrijednosti. Kao rezultat njezinih antirodoljubnih napora nastala je politička brošura *Bunjevka o Bunjevcima 1941.*, u kojoj je Bunjevcima nijekan svaki politički subjektivitet. U isto vrijeme, Mara je bilježila uspjehe na beogradskoj sceni. Bila je članica Upravnog odbora *Kola srpskih sestara* i Srednjoškolske matice, a nakon

svršetka Drugog svjetskog rata članica je Društva književnika.

Svoje književne, etnografske i druge radove Mara je prije 1918. objavljivala u *Nevenu* pod pseudonimom Nevenka. Počev od 1925. godine objavljivala je u: *Vardaru*, *Zemljodilskom kalendaru*, *Književnom severu*, *Misli*, *Glasniku Jugoslovenskog profesorskog društva*, *Bunjevačkim novinama* i *Bunjevačkom kalendaru*. Napisala je dramu *Manda Vojnićeva* i knjižice o bunjevačkim narodnim nošnjama i običajima. Za pripovijetku *Vita Danina* nagrađena je nagradom Srpske kraljevske akademije *Cvijeta Zuzorić* 1928. godine. Nositeljica je Ordena Svetog Save V stepena, Beolog orla V stepena, ruskog Crvenog križa u Parizu i Križa ruskih ratnih invalida.

Vladimir Nimčević

BILLIE KILISH

Najbolji regionalni albumi desetljeća

Dječaci – *Istina* (2011.)

Diskutabilno, ali mislim da nijedan domaći hip hop sastav nije odveo hip hop zvuk toliko daleko

kao što su to činili Dječaci. Raznih eksperimenata je naravno bilo, čak i odličnih, ali nitko nije ponovio uspjeh (umjetnički i komercijalni) splitske trojke. Zvuk *Istine* je žanrovski i tematski raznovrstan, a kroz 17 pjesma Dječaci demonstriraju sve svoje kvalitete u najboljem svjetlu. Bez sumnje, najbitniji hip hop album ove dekade!

Wooden Ambulance – *Intersection* (2012.)

Teško je bilo odlučiti se za samo jedan album Wooden Ambulancea, subotički alt-country sastav je

izbacio čak četiri odlična albuma u protekloj dekadi. Izbor je pao na njihov prvi album *Intersection*, s kojim se WA odmah učvrstio kao jedan od najboljih bendova s bogate regionalne americana scene. Sirov i melankoličan album, iznimne ljepote, koji vam ulazi pod kožu već poslije prve dvije pjesme.

Svemirko – *Vanilija* (2017.)

U doba kada je gitarska glazba pala u neki drugi plan, Svemirko je došao kao pravo osvježanje. *Vanilija* je donijela friški, moderni rock zvuk, emo-macho senzibiliteta, s kvalitetnim, pamtljivim tek-

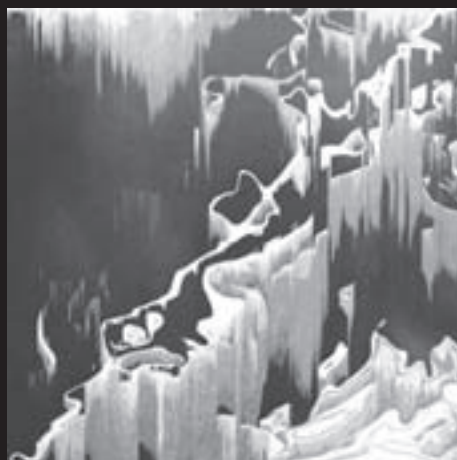
18

Repetitor – *Dobrodošli na okean* (2012.)

Probivši se na regionalnu scenu već s prvim al-

bumom, beogradski trio Repetitor je izrastao u najpoznatijeg predstavnika suvremene rock scene u regiji. Njihov drugi album *Dobrodošli na okean* odlično prikazuje njihov beskompromisni pristup i zapaljivu energiju koja vlada na njihovim, sada već čuvenim nastupima.

stovima i ostvario instant uspjeh, kako kod publike tako i kod kritike. Danas su u Svemirka i njihovu izdavačku kuću *Više Manje Zauvijek* uprte sve oči i uši, s razlogom.

Goribor – *Evo je banja* (2012.)

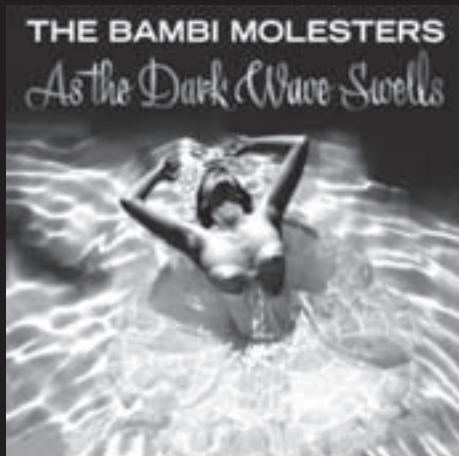
Priča o bendu iz Bora danas je postala nekvom vrstom rock mita koji se prepričava. Ogromni

uspjeh ostvaren kod kritike s prvim albumom ponovljen je i s *Evo je banja*, koji je svojevremeno čak i pokrenuo raspravu treba li se *Porin* dodijeljivati i nehrvatskim izvođačima koje su izdale hrvatske izdavačke kuće. Zašto? Pa jednostavno: već tada bilo je jasno kako je *Banja* instant klasik. Nagradu nije dobio, ali kvaliteta nije iščezla, a na treći album grupe Goribor i dalje čekamo.

The Bambi Molesters – *As The Dark Wave Swells* (2010.)

Čuveni bend iz Siska čiji je brend surf rocka naišao na neke neočekivane fanove, tako je bend završio na turneji s legendarnom grupom R.E.M., a njihova glazba je iskorištena čak i u hit seriji *Breaking Bad*. Album

As The Dark Wave Swells je bio njihov povratnički trijumf kojim su prekinuli stanku od sedam godina, radi se o albumu vanvremenskog kvaliteta koji vas, ako mu to dopustite, usisa i izbaci u svijet u kom ste vi glavni junak neke spaghetti western priče ili sami za volanom kabrioleta na putu za nepoznato, kroz pustinju.

Pridjevi – *Pridjevi* (2014.)

Teška i sanjiva psihodelija, hipnotičućih melodija s prizvucima iz svih pravaca svijeta, zvuk Pridjeva se diže do spiritualnih visina i teško da bilo koga ostavlja ravnodušnim. Pridjevi su uistinu *one of a kind* tip benda, nitko, nitko, ne zvuči kao oni.

Valentino Bošković – *Marsovska Listina* (2016.)

Priča o prvom bračkom astronautu **Valentinu Boškoviću** dobila je svoj nastavak na *Marsovskoj*

Listini. Art-pop duo s Brača je svakako jedan od najzбудljivijih i najinteresantnijih sastava koji postoje, iako još uvijek nisu nastupali uživo, to će, kako kažu, učiniti tek 2046. godine na Vidovoj gori. Do tada, čekamo novo javljanje iz svemira i nove anegdote Valentina.

Pips, Chips and Videoclips – *Walt* (2013.)

Čuveni Pipsi su se vratili 2013. s višegodišnje stanke od snimanja albuma, ali u pitanju je bio povratak u velikom stilu. Pazilo se na svaki detalj na

Waltu, a rezultati su bili i više nego zadovoljavajući, *Walt* je jednoglasno proglašen njihovim najboljim radom još od devedesetih i albuma *Bog*, što je više iznimka nego praksa kada su u pitanju povratnički albumi.

Vlasta Popić – *Kvadrat* (2014.)

Noise/post-punk skupina iz Varaždina dodatno je izoštrila svoj zvuk i liriku za svoj drugi album *Kvadrat*, s porukama usmjerenim protiv kapitalizma, konformizma, nacionalizma... Nažalost, *Kvadrat* će ujedno biti i posljednji album koji će **Vlasta Popić** izbaciti prije raspada, ali teme s kojima se album suočava nisu nimalo izgubile na aktualnosti.

Ivan Benčik

TV serija: *Grupa*

Sustav u kojemu živimo

20

Jesen je skoro iza nas, i pravo je vrijeme za televiziju. Ono o čemu ću pisati u ovoj recenziji jest porodična serija, ali ju porodice ipak ne žele gledati skupa. Zašto? Zato što su glavni junaci djeca koja se snalaze u životu na jedini način koji im je poznat. To su djeca samohranih roditelja koji rade i po nekoliko poslova kako bi odgojili djecu, te nemaju ideju što se s njihovom djecom događa. Zato što serija *Grupa*, koju od desetog mjeseca možete pratiti na RTS-ovom prvom kanalu, govori o ljudima koji jesu među nama, ljudima koji najteže žive i o djeci koju najgore biju posljedice korumpiranog i nemoralnog sustava u kojemu živimo.

Mreža zavjera

Autori serije *Grupa* su **Dragan Đurković** i **Uroš Tomić**, a tim scenarista činilo je nekoliko njih. Režiju također potpisuje veći broj ljudi, te je veliki broj različitih ljudi sudjelovao u autorskom dijelu posla. Kvaliteta serije i priče o Luki (**Pavle Mensur**) i njegovom maloljetnom bratu Vanji (**Denis Murić**) koji između satova dilaju te završavaju u centru priče vezane za kriminalne klanove. Junaci serije čine djeca, policajci i kriminalci koji se upliću u neraspletvu mrežu zavjera, novca i prljavih poslova. Miljei junaka su upravo onakvi kakvi u realnosti i jesu: u školi nitko ne mari, onaj tko mari, nastrada, te sustav iznova i iznova od sposobnih pravi lukave i pokvarene, dok od ostalih pravi robove i potlačene. Izuzetna kamera, vrlo inteligentan i višeslojan scenarij, izuzetni glumci, u vrlo autentičnoj postavci *Grupe*, donijeli su nam seriju kakva nam je i bila potrebna.

U glavnim ulogama su **Milica Mima Trifunović** u ulozi inspektore Marte, kao i **Igor Benčina** u ulozi

Gagija, Martin kolega i kako se ubrzo ispostavlja, bivši muž s kojim ima dijete. Serija počinje smrću tinejdžerke koja nakon uzimanja narkotika, pada s terase, te se potjera za onim tko je prodao drogu pokreće i od policije, ali i od bande djevojčinog oca koji je usput i kriminalac. S druge strane, priča prati i djevojčicu Petru, čija je majka u zatvoru jer je ubila muža koji ju je godinama napastvovao. Djeca su u ekipi iz škole, te su svi na ovaj ili onaj način uvezani sa sitnim kriminalom.

Menadžeri-kriminalci

Po ugledu na skandinavsku estetiku, serija *Grupa* približava nam Beograd i urbanu djecu, djecu nekadašnjih ljudi koji su imali, znali ali i dočekali vrijeme u kojemu više ništa od toga nije vrijedno. Približava nam sve ljude koji za koje smo mislili da su daleko, ljude koji su na ovaj ili onaj način kriminalizirani samo iz razloga što ih je cjelokupan sustav od onih koji vladaju, onih koji pišu i govore o nama, od onih koji nam pružaju usluge, natjerao da svi postanu, kako to **Jasna Đuričić** u ulozi Sre-mice kaže, tzv. menadžeri-kriminalci.

Prva sezona, i za sada jedina, ima jedanaest epizoda, od kojih je devet prikazano, te nas veliko finale čeka ove zime. Tko će preživjeti, tko će se obogatiti, a tko samo tragično i glupo nastradati i dalje nije jasno, jer veoma brzo postaje jasno da nitko nije čist. Potrebno je pohvaliti i **Filipa Đurića** u izvrsnoj ulozi Strahinje. Izuzetna glumačka postavka, drugačijih, mladih i nadarenih ljudi svakako je nešto što ne treba propustiti ove jeseni.

Dejan Prčić

KOMADI od kože

Dragi čitatelji rubrike o modi, listajući modne magazine i gledajući društvene mreže raznih domaćih ali i stranih influencerica i blogerki, nedvojbeno mogu reći da su ove zime »trendi« komadi od kože.

Posebno su moderne uske haljine iznad koljena, ali i one kraće s donjim plisiranim dijelom koje je izbacila modna kuća *Zara*, ali i mnogi su je iskopirali te se može naći u skoro svakoj radnji.

Kožne čizme, duboke i poluplittke s debelom štiklom i polušpic su ove sezone veoma zastupljene na ulicama. Mlađim djevojkama su draže ravne, kožne čizme »bakandžaste« ili kako se još nazivaju *martinke*. One su ranije bile simbol pobune i nekog punk stila, međutim, sada su veoma popularne među trend-setericama. One ih pretežno kombiniraju uz kožne hlače i svečane košulje, gdje se sukobljavaju dva totalno različita stila, od nježne djevojke do vječite pobunjenice. Upravo zbog toga mislim da djevojke vole ovakvu kombinaciju odijevanja.

Kožne haljine također su poželjne na ovoj listi. Kao na primjer kožna haljina na bretele, a ispod nje lijepa svečana bluza ili kontrastne boje rolka. Ovdje se opet vidi taj »nesklad« koji zajedno čini jednu skladnu kombinaciju koja vas izdvaja od mase, a opet prilagođena godišnjem dobu.

Nakit od kože se ne preferira ove zime, te ga slobodno ostavite po strani. Od nakita ove zime ide najviše onaj u kosu kao što su rajfovi i ukrasne biserne šnale, te zanimljive minduše, po mogućnosti alke. Ne zaboravimo i rupce koje djevojke stavljaju u kosu kao i šešire u zimskom dobu.

Ukoliko mi ne vjerujete, prelistajte svoj instagram profil i vidjet ćete o čemu vam govorim. Kao i uvijek, savjetujem kombiniranje i spoj nesvakidašnjeg, radi lakšeg raspoznavanja u ovome svijetu trendova, kojeg svi slijede.

Milijana Nimčević /

Foto: zara.com, pinterest.com

Detour u novosadskoj Gerili

Zagrebački electro pop bend Detour, poslije nekoliko rasprodanih koncerata u Beogradu, konačno dolazi i u Novi Sad. Oni će održati koncert sutra (subota, 21. prosinca) u klubu Gerila. Početak je u 22.30 sati.

Oni će održati koncert sutra (subota, 21. prosinca) u klubu Gerila. Početak je u 22.30 sati.

Pero Defformero u Subotici

Novosadski bend Pero Defformero nastupit će sutra (subota, 21. prosinca) u subotičkom klubu

Mladost. Bend je poznat po svom jedinstvenom stilu, kombiniranju turbo-folka i progresivnog metala, ali i po veoma zabavnim živim nastupima. Iza sebe imaju tri studijska albuma, od kojih su posljednji *JeR to liči na taj način* objavili 2014. godine. Početak je u 22 sata.

Ana Ćurčin u NS

Domaća kantautorica Ana Ćurčin održat će koncert 26. prosinca u novosadskom Radio kafeu (Miletićeva 45). Početkom 2016. godine objavila je svoj

prvi studijski album *Sketches of Belonging*, a nedavno i drugi pod nazivom *Differences*. Muzika ove Beograđanke je nježna i moćna, tiha i melodična, bučna i ritmična, leluja kroz indie-rock i folk. Vrata kluba se otvaraju u 20 sati, koncert počinje u 21 sat.

Doček Nove godine u NS

Bajaga i instruktori s kvartetom i zborom i indie rock skupina Artan Lili nastupit će na Trgu slobode na dočeku 2020. godine u Novom Sadu. Bajaga nastupa od 23 sata, a Artan Lili pola sata iza ponoći. Organizatori koncerta su Grad Novi Sad i Fondacija Novi Sad 2021. Opširnije na sajtu docek.ns2021.rs.

PREPORUKA

Wooden Ambulance – Redville

Inagrada za album godine ide...Wooden Ambulanceu! Njihov četvrti album po redu (ne računajući suradnju s **Robertom Tillyjem**) naslovljen *Redville* objavljen je sredinom godine, ali dobar dio glazbe snimljen je još 2016. godine. Godine čekanja i godine produkcijskog dotjerivanja su se isplatile, stvarno se osjeti kako je Wooden Ambulance ovim albumom načinio još jedan korak naprijed. Album je bogat raznovrsnim instrumentima, tako ćete naići na zvukove cow bella, washboarda, čak i zvuk lanaca, pa sve do melodike, bendža, violine, klarijeta i lap steel gitare (i još mnogo toga), uz, naravno, prepoznatljiv hrapavi glas **Gorana Grubišića** koji potpisuje tekstove, glazbu i produkciju. Kao i na svakom albumu Woodena, i na ovom se nalazi 13 pjesama, različitih raspoloženja, na kojima dominiraju teme samoće, iznevjerenih očekivanja i izgubljene ljubavi, ali negdje ispod krije se nada i snaga za novi početak. Ocjena – 10/10.

Izdvajamo: *I've Been High*, *Belgrade*, *Like Bon Jovi in the Movies*, *Man I'm Supposed To Be*, *Dream Arithmetic*

I. Benčik

Gospodarica zla 2

U Disneyevoj *Gospodarici zla 2*, nastavku globalnog hita o priči o *Trnuružici* iz 2014., *Zlurada* (**Angelina Jolie**) i njeno kumče *Aurora* (**Elle Fanning**) počinju preispitivati kompleksne odnose unutar obitelji koji ih vežu. Dok se razvijaju u različitim smjerovima zbog Aurorine nadolazeće svadbe, na svom se putu susreću s neočekivanim saveznicima i novim mračnim silama.

Godine su bile blagonaklone prema *Zluradi* i *Aurori*. Njihov odnos, stvoren na temelju slomljenog srca, osvete i na kraju ljubavi, sada je procvao. Unatoč tome, mržnja između ljudi i vila i dalje postoji. Aurorino nadolazeće vjenčanje s princom *Phillipom* razlog je slavlja u kraljevstvu *Ulstead* i susjednom *Moor-su* s kojim se kraljevstvo zbog svadbe povezuje. Kad neočekivani susret donese moćnog novog saveznika, *Zlurada* i *Aurora* zauzmu suprotne strane u Velikom ratu zbog čega počinju preispitivati svoju odanost i sposobnost da uopće budu u istoj obitelji.

(www.cineplexx.hr)

Leteći Beograđanin

Goran Samardžić odrastao je u Beogradu, u gradu u kome je i stasao kao pisac. Početkom 21. stoljeća doživio je veliki uspjeh i opčinio je ljude s prostora bivše Jugoslavije svojim književnim djelima. Kasnije njegove priče bivaju prevedene na nekoliko europskih jezika. U romanu *Leteći Beograđanin* publika se susreće s nekim od prethodno neobjavljenih kratkih priča, s autentičnim Samardžićevim rukopisom. Kratke rečenice, jednostavan i upečatljiv stil u kom nema suvišnosti. Sve priče zvuče veoma osobno, jer je njihov junak upravo pisac, koji odaje počast svom gradu i mladosti. On govori o svom odrastanju u Beogradu, prvim i kasnijim ljubavima i emotivnim epizodama i prijateljskim druženjima u kavanama. Vjerojatno najzanimljiviji dijelovi jesu opisi njega kao pisca, njegovog rada i demistifikacija ove »profesije«. Njegove priče uz dozu humora govore o ponekad gorkom odrastanju u Beogradu, kome se uvijek vraćao. Samardžić je pravi majstor kratke priče koji sa svojim snažnim pripovjedačkim načinom nikog ne ostavlja ravnodušnim.

A. I. Darabašić

GLAZBA

FILM

KNJIGA

FOTO: Valentina Bačija